

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v lesih izdanjih ob **Torkilin, dretkilih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri sjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jedan mesec f. — 50, izven Avstrije f. 1.40 za tri meseca . . . . . 2.80 . . . . . 4. — za pol leta . . . . . 5. — . . . . . 8. — za vse leto . . . . . 10. — . . . . . 16. — Na naročilo brez pribložene naročnine se ne jomijo oskrbi.

Pozamične številke so dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 25 avd., v Gorici po 25 avd. Sobotno večerno izdanje v Trstu 25 avd., v Gorici 25 avd.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglas je račun po tarifu v pettu; za naslove z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegata navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javne zvestave, domači oglasi itd. se računajo po pogodbah.

Vsi dopisi naj se pošljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vredajo.

Naročnina, reklamacije in oglase sprojema upravnosti ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so proste poštine.

„Edinost“ je med 1.

Znamenita izjava.

Rasprava o proračunu ministerstva za nauk in bogoslužje se je pričela dne 21. t. m. Kakor drugače ni mogče, pričakovali smo te rasprave uprav nestrpno. Kako bi ne? Uprava javnega pouka je prav gotovo najvažnejše vprašanje z osirom na bodočnost vsacega naroda, kajti od šole je v prvi vrsti navisno, ali mu v bližnji bodočnosti vrasese duševno in fizično krepak, idejalen in zdrav, ali pa omehkušen, pohoten, vsvišenemu čutstvovanju nedostopen in v blatu umazanega materializma blodeč zarod. — A za nas ima šola še razsežnejši pomen: narodni pomen; za nas Slovence je tudi narodni obstanek zavisen od šole. Ni čudovit, ako smo komaj pričakovali dneva, ko nam razvije svoj program sedanji naučni minister, Poljak Madejski. Čuti radovednost, bojasni in — čemu bi tajili to, ko se človek vslil vsem prevaram tako red nadeja boljšemu? — nade prelinjali so našo dušo. Naša radovednost je bila opravičena tem bolj, ko plava naš trščaki drug „Primorski List“ gledel g. Madejskega v široki reki zaupljivega optimizma. Častiti naš drug naj nam oprosti, ali povedati mu moramo, da smo se njegovega optimizma kar — prestrašili. Prostor nam ne dopušča, da bi na tem mestu polemizovali proti neodpuštni optimistički nazorom g. člančarja; to tudi ne treba, kajti razodnemu politiku nadolža menda, ako povemo, da je ta dobra dušica zajahal pohlevnega konja glasovitega slovenskega oportunističkega razmerju med Cerkvijo in državo, temu ni da bi človek oporekal. Samostojna in neodvisna hoditi Cerkev in država, toda samostojnost ne sme zahtevati popolne ločitve in neodvisnost se ne sme pretvariti v bresbirnost jedne do druge. Nepregledno je polje etičnih in človekoljubnih nalog, pri katerih se popolnoma strinjajo koristi Cerkve in države. Kadar je želeli, da cerkveni organi pripomorijo v to, da se vravnajo državna in družbenega nasprotstva, tako bodo tudi naučna uprava vsikdar podpirala koristi Cerkve v mehj za-kona. Ekscelencija Madejski naglaša (zadovoljstvom izjavo konservativnega posl. Treunfelsa, da je namreč tudi pri sedanjih državnih zakonih mogoda versko-nravna vrgoja mladične. Ni res, in je občakovati uprav se staliča onih, kateri v prvi vrsti zahtevajo versko vrgojo, da obstoječo narodno šolo vedno in vedno nikako kot zaprek versko-nravni vrgoji.

To so nazori g. Madejskega o razmerju med Cerkvijo in državo, ter o sedanjih šoli z osirom na versko-nravno vrgojo. Dasi ni misli, da bi konservativci v vseh podrobnostih pritrili gosp. ministru (osebno kar se tiče njegovih nazorov o sedanjih šoli), vendar pa se vidi, da se je njegova ekscelencija pošteno potrudil, da ne rani nikogar.

Drugačna je njegova izjava o narodnih vprašanjih — kar zatemnilo se nam je pred očmi, ko smo čuli program Njegove ekscelencije, s optimizem „Primorskega lista“ nam je zazvenel po ušesih kakor najbritkejša ironija.

Toda čujmo! Naučni upravi velja kot vrhno načelo dolžnosti vlade skrbeti za duševne potrebe vseh narodnosti, seveda z osirom na denarna sredstva. Često se pa prezira — pravi gospod minister —, da narodni razvoj mora v prvi vrsti pospeševati lastna moč naroda, in še-le v drugi vrsti jo smeti zahtevati državno pomoč kot kulturno dolžnost države. Tu imamo sedaj: pomagajte si sami, če si morete! Pri-

svojim skepticizmom, ali pa naši oportunisti se svojim optimizmom.

Minola sobota nam je donesla program gospoda naučnega ministra in s programom tudi popolno zadovoljenje našemu skepticismu — ali šalostno zadovoljenje zaradi.

V lepi, mirni in morda tudi prikupljivi obliki nam je povedal gospod Madejski, da Slovenci nimamo ničesar pričakovati od koalicije v narodnem pogledu.

Kar je reklo njegova ekscelencija o razmerju med Cerkvijo in državo, temu ni da bi človek oporekal. Samostojna in neodvisna hoditi Cerkev in država, toda samostojnost ne sme zahtevati popolne ločitve in neodvisnost se ne sme pretvariti v bresbirnost jedne do druge. Nepregledno je polje etičnih in človekoljubnih nalog, pri katerih se popolnoma strinjajo koristi Cerkve in države. Kadar je želeli, da cerkveni organi pripomorijo v to, da se vravnajo državna in družbenega nasprotstva, tako bodo tudi naučna uprava vsikdar podpirala koristi Cerkve v mehj za-kona. Ekscelencija Madejski naglaša (zadovoljstvom izjavo konservativnega posl. Treunfelsa, da je namreč tudi pri sedanjih državnih zakonih mogoda versko-nravna vrgoja mladične. Ni res, in je občakovati uprav se staliča onih, kateri v prvi vrsti zahtevajo versko vrgojo, da obstoječo narodno šolo vedno in vedno nikako kot zaprek versko-nravni vrgoji.

Njegova ekscelencija vskliká vsem onim, ki zahtevajo od vlade, da skrbi za njih duševne koristi, toraj v prvi vrsti nam Slovnom: „Ali ste res izgubili vse za-upanje v etičko silo lastne svobode?“ — Ne, tega zaupanja nismo izgubili nikakor, ker ga nismo mogli izgubiti; dajte, zagotovite nam to svobodo, stresite one za učesa, ki nam jo kratijo, in videli boste, da umemo iskoristevati etično mod svobode. A poleg vsega spoštovanja do etične modi svobode moramo vendar redi: da največja etička sila tiči v točnem izvrševanju obstoječih temeljnih zakonov. Hic Rhodus, hic salta, pa mirna Bosna! Temeljni zakoni nam zagotavljajo popolno jednakopravnost v šoli, uradu in javnem življaju; ti zakoni naj se izvedejo do skrajne konsekvenčije, potem sme biti zagotovljena slavna vlada, da jo Slovenci ne bodo nadlegovali za pomoč.

Taki so torej nazori njegove ekscelencije o narodnem vprašanju. Naravno, da nam ne morejo ugajati. Sedaj pa še nekoliko besed o konkretnem satridlu g. ministra, da bode vlada druge volje izvrševala narodno želje, ako jim pritrdi deželni zbor ali pa soglasna izjava zastopnikov v državnem zboru.

Prej s nebom morja se zamoni globina,
Ko sin izneveri se ti, domovina!

Oari na Svoj narod, o car se z daljave,
In roko podaj mu mogočno, ljubō!
In zveste prisege in žarne pozdrave,
Oh vsprijmi jih blago, saj k Tebi le vro!
In Ti, ki kraljuješ sred zračne višine,
Ustoli molitev iz srca globine:
Ohrani let mnogo premilga vladarja,
Svoj blagoslov slij na carico, cesarja!

V Kopru, 24. aprila 1894. P.

Kmetski upor. 26
Sosedovska pesem četrinajstega veka.
— Spisal Avgust Šenov. Prelabil I. P. Planinski. — VI.

Kaka dva streljaja za gorenjostubiško cerkvijo proti vasi Golobovec stoji, rekel bi, ob breg prislonjena, nevelika hiša, ne več, je li kmetška ali plemenitaška. Zidana je z opeko in pokrita s skriljami. Za njo zeleni po brdu vinova loza, ob strani za grmovjem stoji hlev, kozolec in skedenj, pred njo pa se spušča počasi breg dolji do pota. To nepravno dvorišče je ograjeno z latvami, po katerih se ovija slak. Tu pa tam je nastajena

tem pa ne smemo zamolčati, da dosedanje vlade niso postopale po tem načelu, kajti v Trstu n. pr. so nam ustvarile na državno stroške razne nemške šole za tukajšnjo nemško kolonijo, dasi „nārodna m o č“ nemška bi nekoliko ložje smagovala to breme nego je smagujemo mi Slovenci za svoje za-sobne šole. Za nemško kolonijo v Trstu trosi vlada tisočake, avtohtonemu (prvotnemu) prebivalstvu slovenskemu pa kliče jedno-stavno: Pomagajte si najprvo sami, pozneje enkrat se že tudi vlada enkrat spomni na vas!

Sosebno nas je zboli v odi nastopni odstavek v govoru Njeg. ekscelencije: „Potem pa merilo za obseg, v katerem naj se giblje državna pomoč za narodne smotre, nikakor ni jednotno, kajti stopinja narodnega razvoja ni jednak pri vseh narodih, ker gotovo ni žaljivo za nobeno narodnost, ker nam je tu opraviti s produkti, kateri nam je podala zgodovina“. — To je res in to isto misel smo naglašali tudi mi že večkrat. A po našem mnenju je vladu tem nujnejša dolžnost pomagati v prvi vrsti onim, ki so zaostali v narodnem razvoju, ne po svojih krividi, ampak vselež zgodovinskih dogodkov. Med te je pri-staviti v prvi vrsti nas Hrvate in Slovence.

Njegova ekscelencija vskliká vsem onim, ki zahtevajo od vlade, da skrbi za njih duševne koristi, toraj v prvi vrsti nam Slovnom: „Ali ste res izgubili vse za-upanje v etičko silo lastne svobode?“ — Ne, tega zaupanja nismo izgubili nikakor, ker ga nismo mogli izgubiti; dajte, zagotovite nam to svobodo, stresite one za učesa, ki nam jo kratijo, in videli boste, da umemo iskoristevati etično mod svobode. A poleg vsega spoštovanja do etične modi svobode moramo vendar redi: da največja etička sila tiči v točnem izvrševanju obstoječih temeljnih zakonov. Hic Rhodus, hic salta, pa mirna Bosna! Temeljni zakoni nam zagotavljajo popolno jednakopravnost v šoli, uradu in javnem življaju; ti zakoni naj se izvedejo do skrajne konsekvenčije, potem sme biti zagotovljena slavna vlada, da jo Slovenci ne bodo nadlegovali za pomoč.

Taki so torej nazori njegove ekscelencije o narodnem vprašanju. Naravno, da nam ne morejo ugajati.

Sedaj pa še nekoliko besed o konkretnem satridlu g. ministra, da bode vlada druge volje izvrševala narodno želje, ako jim pritrdi deželni zbor ali pa soglasna izjava zastopnikov v državnem zboru.

solnčna roža in mak, ob hiši pleza bralin, a sredi dvorišča rasprostira oreh svoje veje. Poldne je davno minolo, solnce se je obrnilo na zapad, po dolih stobiške gore se razgrinja polagoma vrak, samo na slemenih igrajo še zlati žarki. Na klopi pod orehom sedi človek in teče jarem za volove. Prej kot ne je sam hišni gospodar, ne več pa, ali je kmet ali svobodnjak. Da ga sodiš po obleki? Težko, tako se ne nosijo kmetje. Suknene hlače so fine, škornji tenki, svitli in šilasti, arajo bele in vezene, na temnem telovniku se niza gosta vrsta srebrnih gombov, okolu vratu se vije rdeča svilena ruta, a na glavi ima kapo iz kunovine. Da ga sodiš po rasti in lici? Še teže, Visok je, telo mu je krepko kot hrast, mitice od kamena, ramena jednaka, široka, a prsi ima za dvoje junakov. Vrat je močan, glava velika, odzadaj višja. Temni lasje so mu razčesani po čelu na dvoje, nad močnim nosom veliko čelo, spodaj ozko, zgoraj bolj široko, po njem pa gre počez dvoje troje črt. Pod čelom teko ravno goste obrvi, temne oči pa se mu šudno svetijo, v njih čitaš močno bistroumnost, ženski spomin. Lice mu je široko, podolasto, pri bradi zaokroženo. Obrito je, le nad ustmi ima izpodrepane brke.

Lice je mirno, na njem ni strastij, niti mišica ne vibrira, kakor pri človeku, kateri mnogo misli, malo se jes, a nobeno stvari ne plasi. Polt mu ni niti bela niti rjava. Delajo vtrajno, ne ispreminja obraza niti tedaj, kadar se trd les upira sekiri. Ali vendar se sedaj pa sedaj ispremeni. Prej kot ne pre-mišlja nekaj. Časi se blago nasmejo kot ženska, kot dete, časi se mu obraz zreni, oko zmrači, kakor kadar umen človek občuti britko bolost. In tedaj jame krepkej tesati, da odpodi nevesele misli. Ali je plemenitaška človek? Ako tudi ni, plemenit je vsakako.

Hipoma odloži sekiro in pogleda proti Stobici, odkoder je urnih korakov odhalil mlad, droben, črnolask kmet. Mudilo se mu je. Zavijo na dvorišče, pristopi k gospodarju.

— Hvaljen bodi Jezus Kristus, pozdravi mladenič.

— Na veke! Jurij! Kaj je? Čemu tako hitiš, da komaj dihaš? Ali prihajaš k meni?

vpraša starejši.

— Da, dragi ujec, odgovori mladenič,

stoj, da se oddahnem. Da veš, kaj se je zgo-dilo. Prokle . . .

— Sedi, Jurij, oddahnji se, pa govor.

(Dalje prih.)

Povejte nam sedaj ljudje božji, kolikor vas je, ki imate kaj proročkega duha v sebi, keda je utegne zgoditi, da pritrdirjo opravičenim zahtevam trščkih Slovencev deželni zbor trščki ali pa vse zastopniki trščki v drž. zboru. Kedaj, kedaj?

Radovedni smo, kako spravi člankar „Primorskega lista“ v soglasje svoje trditve — da je namreč za nas Slovence sedaj jako godno — s to izjavo gosp. naučnega ministra.

Političke vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica). V sobotni seji pritoževal se je dalmatinski poslanec Perič, da v šolah ne voda verski duh. Govornik želi, da se uvede na slovenskih učilnicah pouk staroslovenskega jesika. Vse spoštovanje kulturnim jesikom, ali pravi kulturni jesik more biti narodu le njega materini jesik.

Posl. Treunfels občaluje, da vse hita danes za zabavami, da se nedelje in prazniki ne posvečujejo več. Zavida je vseobča ne-zadovoljnost, o čemer pridajo množiči se samomori. Ubožec ne zavida samo bogatinampak ga sovraši. Proti tej bolezni imamo samo jedno sredstvo, in to je — vera. V javni šoli naj delujejo soglasno Cerkev in država za versko-nravno vrgo.

Poslanec vitez Nabergoj je govoril o potrebi slovenskih šol v Trstu in Gorici. O tej potrebi mislimo, da je popolnoma osvedčen sleherni naših čitateljev; poslanec Nabergoj sprožil je torej bistveno važno vprašanje na obstanek primorskih Slovencev, in baš zaradi eminentne važnosti tega govorja priobčimo ga v celoti, čim dobimo zapiskite državnozborske seje. Za danes omenjam, le, da je posl. Nabergoj, dokazujeći potrebo slovenskih osnovnih šol v mestu Trščkom in Goriškim, zajedno pokazal v pravem svetu krivčni deželnošolski zakon, katerega je skoval deželni zbor trščki, kajti po tem zakonu je odvisna javna vrgoja trščkih Slovencev le od milosti gospodujih Italijanov.

Za Nabergojem je govoril naučni minister Madejski. O njega govoru govorimo na prvem mestu.

Posl. dr. Hofmann pl. Wellenhof se veseli, ker se je gosp. minister odkrito izjavil za sedanje šolske zakone. Isto tako je zadovoljen z osirom na osnovno slovenskih paralelk v Celji, da je minister odgovoril o umetnih ali namenjenih potrebah. Zaključil pa je s znamenito izjavo: „Moja stranka se

Lice je mirno, na njem ni strastij, niti mišica ne vibrira, kakor pri človeku, kateri mnogo misli, malo se jes, a nobeno stvari ne plasi. Polt mu ni niti bela niti rjava. Delajo vtrajno, ne ispreminja obraza niti tedaj, kadar se trd les upira sekiri. Ali vendar se sedaj pa sedaj ispremeni. Prej kot ne pre-mišlja nekaj. Časi se blago nasmejo kot ženska, kot dete, časi se mu obraz zreni, oko zmrači, kakor kadar umen človek občuti britko bolost. In tedaj jame krepkej tesati, da odpodi nevesele misli. Ali je plemenitaška človek? Ako tudi ni, plemenit je vsakako.

Hipoma odloži sekiro in pogleda proti Stobici, odkoder je urnih korakov odhalil mlad, droben, črnolask kmet. Mudilo se mu je. Zavijo na dvorišče, pristopi k gospodarju.

bode odločno upirala proti temu, da bi se v Spodnjem Štajerju odstopila le jedna sama pred nemške zemlje". Kaj pravite k temu g. Šuklje?

Posl. Začek meni, da je g. Madejski prvi načudni minister slovenskega pokoljenja, ki si je tako hitro prisvojil ideje svojih nemških prednikov.

Klubi levice, Poljakov, konservativcev in Coroninijevcev objavili so nek razglas, v katerem dokazujojo „potrebo“ parlamentarno komisijo in koaliranih strank. (Glej „Najnovejše vesti“ v vederinem izdanju 48. štev. „Ed.“. Ured.) V tem razglasu povedarja levičarsko-poljsko-konservativno-Coroninijeva družba, da je neizogibno potrebna taka komisija že zaradi tega, ker posamični klubi raspravljajo vedno več po svoje o najvažnejših parlamentarnih vprašanjih. Konservativci izvolili so si poverjenika grofa Hohenwarta in Deyma; imenovali bodo še tretjega poverjenika. No, naše ponisno menenje je to-le, da vse parlamentarske komisije ne morejo odstraniti na protest v načelih med židovskimi liberalci in katoliškimi konservativci.

Moravski Mladočehi zborovali so dne 22. t. m. v Brnu na raznih krajin. Zborovanje udeležilo se je 210 delegatov iz raznih mest Moravske, prišli so pa tudi državnoborski poslanci dr. Herold, Kramar, Kučera in dr. Skarda. Pred zborovanjem posvetovali so se zaupniki o mocijah, ki naj bi se predložile zborovalcem. Dotične mocije zahtevajo priznanje splošnega volilnega prava in ustanovitev višjih čeških šol na Moravskem. Čujemo, da so zborovalci odbili tak predlog, da bi se postopalo soglasno s Staročehi(?). Pri vseh zborovanjih odobrila se je resolucija, s katero se pozivajo Mladočehi v energično oposicijo proti vladi. — Posl. dr. Herold napadel je kako strogo v podaljšem govoru sedanje koalicijo ministerstvo, poslanec Kramar pa je priporočal splošno volilno pravo. Zborovanje udeležilo se je poleg delegatov okoli 1000 oseb iz najboljših slojev. Vse resolucije bile so navdušeno usprejete.

Različne vesti.

Imenovanja. Deželnim odboru Krajiški imenoval je dr. J. Eržen okrajnem zdravnikom v Postojini in Fr. Gombiča deželnim popotnim učiteljem za vinorezo.

Nj. Velit. cesarica vrnila se je dne 22. t. m. včeraj na Dunaj in odpotovala popoludne v Wels, da obiše svojo hčer, nadvojvodinjo Marijo Valerijo, katera je slavila istega dne svoj rojstni dan.

Posl. Spinčič za narodno šolstvo. Dodatno poročilo proračunskega odsuka, predloženo dne 21. t. m. poslanski zbornici na Dunaju, obseza tudi nastopni resoluciji poslanca Spinčiča: „Visoka zbornica naj blagoizvoli skleniti, da se vrla pozivlja poizvedovati o nasadovanju v napredku učencev na gimnazijah v Gorici in v Kopru v poslednjih letih ter sporoditi vseh v javno znanje.“ In potem: „C. kr. vlada se pozivlja, naj obrne vso svojo posornost narodnemu šolstvu na Primorskem ter odredi posebno, da se izvedejo postavna določila v ta namen, da se omogoči šolski pouk vsem otrokom, dolžnim obiskovati šolo, tor da se bodo poučevali otroci v materinem jesiku po učiteljih, v to popolnoma sposobnih.“

V proslavo 50letnice vladanja Nj. Vel. cesarja. Patriotska misel, da se proslavi kolikor možno slovesnejše 50letnico vladanja Nj. Vel. cesarja, (leta 1898.) vdobila je že konkretno obliko. Da se namreč doseže spopasmljene za skupno postopanje po vsem cesarstvu, osnoval se je na Dunaju — kakor smo že sporočili — poseben slavnostni odbor, katerega članovi so zastopniki najuglednejših dunajskih društav in korporacij. Isti odbor razposlal je te dni posebne pozive vsem deželnim zastopom, županom deželnih stolnih mest, trgovinskim zbornicam in raznim obrtnim korporacijam, s katerim jih vabi, da se udeležijo posvetovanja, ki bodo v ta namen v nedeljo, dne 29. t. m. na Dunaju, v poslopju Dolenjeavstrijskega obrtniškega društva. Nadejati se je, da se merodejni krog mnogočetvirovno odzovejo temu pozivu ter da stopijo v neposredno zvezo s tem slavnostnim odborom. Glavni namen tega osnovanega odbora je, da priredi leta 1898. na Dunaju veliko narodno razstavo, katera naj bi edino dokazala velike napredke Avstrije v

dužavnem, gmočnem in humanitarnem pogledu za dobro vladanja preimostnega našega cesarja. Želeti je, da bi se tudi tržaški krog mnogočetvirovno udeležili te razstave in s tem dokazali svojo udanost vladarju in pravi svoj avstrijski dut.

Legina Šola v sv. Krizu. Dolgo časa stala je osamljena palata, katero je postavila „Legna nazionale“ na Krasu ob moji Krizki in Nabrežinske občine, da „vsga“ slovensko deco v italijanskem duhu, a slednjič so vendar odprli v tej paladi — šolo. Dne 22. t. m. dopoludne namreč blagoslovil je Krizki župnik, pred. g. Ivan Grubis, novo poslopje v priču ravnateljstva „Lege“ in raznih povabljenec. Gosp. župnik je po končanem cerkvenem opravilu izstrelil govor, v katerem je povedal, da je „sveta dočnost ljubiti svojo domovino“ in da je krčanska dolžnost spodbavati vse narodnosti. Govor je bil popolnoma primeren tej „Legini“ slavnosti in tržaški italijanski listi jih hvalijo ta govor. — Otok je vpisan v „Legino“ šolo 27. (17. dečkov in 10. dečkov), drugih 6 je pripravljenih k pristopu. Ti otroci so, kakor pišejo italijanski listi, deloma iz Sv. Krizka in deloma iz Nabrežine (!) — O tem predmetu spregovorimo sopot, ko dobimo naše posebno poročilo o njem.

† Dr. Pavel Monti, predsednik deželnega sodišča tržaškega umrl je minolo soboto zvečer po kratki bolezni. Pogreb je bil včeraj ob 11. uri predpoludne. Dr. Pavel Monti ni bil našega rodu in ni poznal našega jesika, sicer pa je bil vosten in pravčen uradnik. Pokoj njegovi duši.

Gromeč „Na zdar!“ dotičnemu gospodu, kateri je blagovolil poslati, ono opazko iz „Trsta“ dne 21. malega travna t. l. Priesnra hvala mu.

Senošček Slovan.

Govor gosp. poslanca Spinčiča odločili smo morali — fal — za večerno izdanje radi nodostatnosti prostora.

Za ohranitev spomenika pok. Dolinarja darovali so še: gg. Mate Mandić 1 gld., Fran Zelein 50 nvđ. in Andrej Hrvatin 40 nvđ.

Baronica Seefried. Kakor poroča „Beri, Tgbl.“, dobila je baronica Seefried (princeinja Jelisava Bavarska, soprga poročnika barona Seefrieda) dovoljenje, da sme nositi naslov „kraljevska Visokost“. Ista stanuje sedaj s svojim soprogom v Opavi.

Razpisani službi. C. kr. Finančno ravnateljstvo v Trstu razpisuje službo vratarja z letno plačjo 400 gld., brezplačnim stanovanjam in 25% službeno doklado. Prošnje z dokazom znanja nemškega, slovenskega in italijanskega jezika do 1. maja t. l. Finančnemu ravnateljstvu.

C. kr. deželnega sodišča tržaškega predsedstva razpisuje dnevničarsko službo pri c. kr. okrajnem sodišču v Piranu. Dnevničko je 1 gld. na dan. Prošnje do 5. maja t. l. Poslici morajo dokazati znanje deželnih jesikov. (Znano, da je pri c. kr. okrajnem sodišču v Piranu tako pomanjkanje slovenskega, odnosno hrvatskega jesika zmožnih uradnikov, da ni možno sodišče reševati slovenskih, osroma hrvatskih ulog v istih jesikih. Želimo zato, da se pri tem, četudi malenkostnem imenovanju, strogo glede na znanje slovenskega, odnosno hrvatskega jesika in da se pridne na ta način odstranjovati od zdroja na vgor zaprake slovenskemu in hrvatskemu uradovanju v Piranu. Imamo dokazov v rokah, da omenjeno sodišče nima niti dnevničarjev, ki bi bili zmožni pravilno preprisovati slovenske ali hrvatske službene spise, kamo-li uradnikov, kateri naj bi jih sestavljali. Ur.)

Slovensko bogoslužje. Nadbiskup Zagrebški dr. Juraj Posilovič izdal je pastirski list, s katerim odreduje, da se v Škofiji Senjski uvede staroslov. bogoslužje. Pastirski list pravi, da je glagolitski misal, izdan v Rimu leta 1893, dragocen dar sv. Očeta ter da ohranijo Hrvatje blagoslovjen spomin na 50letni škofovski jubilej sv. Očeta. Slovenska liturgija je posebna svoboščina Hrvatov, tem dragocenejja, ker more služiti kot sredstvo v združenje vseh Slovanov v jedno krčansko cerkev. O tem pastirskem listu spregovorimo še nekoliko čim nam to dopusti prostor.

Za Košuta. Iz Budimpešti poročajo, da je Košutov pogreb stal občino Budimpeštanško celih 30.000 gld.! Ali morajo imeti ti ljudje denarja, da ga razispajo za take svrhe! (Saj so pri kosilu v Ljubljani nekač prihranili! Opomba stavčeva).

Preglavjanje Košuta. Mestni zastop v Cugledu je sklenil naložiti 4 odstotno občinsko doklado v ta namen, da se tam osnuje „Košutov gimnazij“.

Hrvatski gimnazij na Reki. Kakor poroča Zagrebški „Obzor“, odredila je vrla, da se hrvatski gimnazij na Reki preseli na jesen iz „madjarsko-italijanske“ Reke v hrvatski Sušak.

Policijko. Dne 22. t. m. zaprli so 37-letnega Josipa R. iz Trsta, toda italijanskega podnika, ker ga je Društvo Družbeni, ker je osleparil tamošnjega trgovca Neustadta za 82 gld. — Dne 22. t. m. prijeli so stražarji 25-letnega Ivana Janečića iz Trsta, ker je razgrajal na ulici. Na policiji so ga poučili nekoliko o dostojnem vedenju in ga potem izpustili v botjem imenu. — 45-letnega breslavecškega bivšega stražarja Ivana Stalazarja iz Črnomoljskega okraja zaprli so zaradi — prošačenja. Svet se res suoči! — Policijko ravnateljstvo izgnalo je iz Trsta 40-letno Ermengilda Mengotti iz Benetek, ker je manjšila dekleta in jih odvajala v Benetke na sramotno življenje.

Koledar. Danes (24.): Jurij, muč.; Bona, m. — Jutri (25.): Marko, evang. — Polna luna. — Solnce izide ob 5. uri 6 min., zatonci ob 6. uri 54 min. — Toplotna včeraj: ob 7. uri ujutri 18 stop., ob 2 pop. 17 st.

Loteriske številke. Izšrebane 21. t. m. Dunaj 84, 29, 56, 41, 26. Gradec 22, 7, 44, 55, 47. Temeljvar 68, 40, 73, 9, 64.

Najnovejše vesti.

Budimpešta 23. V mestu Hedmez-Várhely je hotela množica naskočiti mestno hišo, sahtevojoč, da se ji vrnejo spisi, zapisani socijalističkim vodjem. Razgrajalcem metalni so kamenje na orodnike. Poslednji so strelijali na množico, ranivši 5 oseb, med katerimi je jedna smrtna ranjena. Zaprli so 60 oseb.

Belgrad 23. Pri včerajšnjem državnem obdu v proslavo osvobojenja Srbije, odgovoril je kralj na zdravico ministarskega predsednika s posebno zdravico na narod, vojsko in zvestoga Belgrajce, naglašajoč delovanje Miloša, Mihajla in — Milana (!!) katerega posebno spoštuje kot odeta osvobojenja Srbije in zvestega državljanja (!!). Govor so pritrjevali živahnio, slasti onemu odstavku, ki govoril o Milatu.

Lizbona 23. Tu je obolelo 85 oseb za bolesnijo podobno koleri. 41 njih je ozdravljeno, umrli ni nikdo.

Pariz 23. Podpisovanje mestnega poslovnika je nadkrililo vse pričakovanja. Število obligacij, namenjenih v podpisovanje občin-

stva, je znašalo 588.235 podpisanih pa je 49.894.000, torej 83krat toliko.

Rio Janeiro. 21. Kapetijaki promet se oživlja zopet. Predsednik Peixoto je prijatelj diplomatskemu zboru, ker je revolucija končala. Uporniki so se iskrcali v Montevideo v groznom stanju, vendar se branijo poslužiti se pomilovanja, ponudenega jim od predsednika Peixota.

Trgovinske novosti.

Budimpešta. Pionica za spomlad 7-20-7-22, za jesen 7-42-7-48 Koruna za julij-avgust 5-16 do 5-18. Ovoz za spomlad 6-94-6-96, ovoz za jesen 6-10-6-10.

Pionica nova od 77 kil. f. 7-55-7-60, od 78 kil. f. 7-45-7-50, od 79 kil. f. 7-55-7-60, od 80 kil. f. 7-60-7-70, od 81 kil. for. 7-70-7-75, R 8-60-8-60.

Ječmen 6-50-9- — prosa 4-1-40.

Veliko ponudbo pšenice, kako malo površevanja. Prodalo se je 15.000 met. stot. 5-10 nvđ.

Praga. Novozbirani sladkor: jako milivo. Za april 15-55, maj 15-60. Nova roba september 15-90, malo zanimanje.

Budimpešta. Spirit, 16-50-16-75

Havre. Kava Santos good average za april 10-75, za avgust 9-60 milivo, popustljivo.

Hamburg. Santos good average za maj 8-50, september 7-50, jako mirno.

Dunajsko novina 23. aprila 1894.

denes predvoden.

Državni dolg v papirju	98-45	98-45
v srebru	98-35	98-35
Avtirska renta v srebru	119-45	119-45
v kronah	97-75	97-90
Kreditne akcije	852-75	858-50
London 10 Lst.	134-90	134-90
Napoleoni	9-94	9-92
100 mark	61-15	61-10
100 italij. lire	43-85	43-85

Slavno občinstvo opozorjam na mojo novourejeno pokaznico v ulici Ghega št. 4, v kateri se dobiha srebrni dan sreča pacivo vsake vrsti. Ob jednem naznam, da sprejemam naročbe na izvrstne

KOLACE

za birmane

Priporočam se vsem botrom in botram z mesta in deželi za obilen obisk.

Edvard Lampe.

Gostilna „All'Antico Moro“ ulica Solitario 12, (po domače pri „Prvačkovem“), prodaja črna in bela vina pre vrste iz prealkih in dornberških vinogradov, in sicer: domače črna po 32, belo po 36, modra frankinja po 40 in črna kralka po 40 nl. liter. Izvorna kuhinja. — Držek se gesla: „Bojak k rojaku“, priprava se podpisani obisk.

Anton Vodopivec, gostilničar.

Skladišče piva

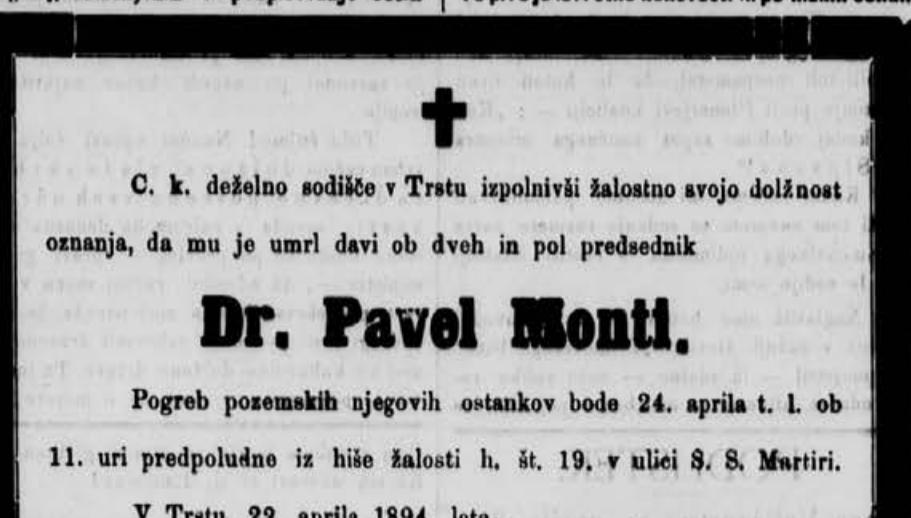
Zagrebške delniške pivovarne in tovarne slada

priporočam in sprejemlje naročila toliko v sodih kolikor v steklenicah.

Glavni zastop in skladnič.

ULICA DEGLI ARTISTI št. 5.

To pivo je izvrstne kakovosti in po nizkih cenah

##